

deles: At enhver Minister, som har underskrevet, er ansvarlig for Beslutningen, hvorefter der tilføjes som 2det Stykke af § 2: „De Ministre, som ikke have underskrevet, ere kun ansvarlige for Beslutningen, for saa vidt denne efter nedensaaende § 6 eller efter Lovgivningens almindelige Regler om Meddelagtighed kan tilregnes dem“. Jeg tror nu, at Lovforslaget har opfattet det, som her er Hovedsagen, nemlig Spørgsmaalet om Konfignaturen, uvigtigt. Ganske vist kan man i Forsatningen gaa en anden Vej end den almindelig europæiske konstitutionelle. Man kan gaa den Vej, som har fundet sit Udtryk i den norske Forsatning af 1814, ikke at lægge Bøgen paa Konfignaturen, men paa et ganske andet Sted, nemlig paa de Raad, som ere givne eller ikke givne i Statsraadet med Hensyn til Regjeringens Fjerselse; men det kan man, vel at mærke, kun gjøre, naar Forholdet er ordnet saaledes som i den norske Forsatnings §§ 30, 32 og 75, hvorefter Ministrene ere forpligtede til lade deres Anskuelser tilføje den Protokol, der føres i Statsraadet, hvormed saa ogsaa staar i Forbindelse, hvad der udtrykkelig er hjemlet i den norske Forsatning, at Repræsentationen har Ret til at saae Statsraadsprotokollen forelagt og Ret til gjennem denne Forelæggelse og det Kjendskab, som derved erhverves til Ministrenes Forhold, at bedømme, hvorledes de have varetaget deres Embede. Dette kan nu være ganske naturligt og korrekt i Norge, hvor, som bekjendt, Kongens Stilling til Lovgivningen og Repræsentationen er en væsentlig anden, er kvalitativ forskjellig fra, hvad den er i de fleste andre europæiske konstitutionelle Stater, idet i Norge, for at sige det rent ud, Kongen i Virkeligheden snarere er at betragte som Formanden for en Republik end som konstitutionel Konge efter moderne Mønster. Jeg behøver her kun at minde om det blot suspensive Veto, der er indrømmet ham i Modsætning til det resolute Veto, der gjælder i andre konstitutionelle Stater. Som sagt, saaledes kan man ordne Forholdet, naar, vel at mærke, Forsatningen selv hviler paa en anden Grundopfattelse af Ministrenes Stilling, pointerer deres Stilling som Medlemmer af Statsraadet, indføre Protokolsystemet og Berettigelse for Repræsentationen til gjennem Forelæggelsen af Statsraadsprotokollen at blive bekjendt med, hvorledes Ministrene have røgtet deres Embede, for derefter at kunne gjøre Ansvar gjældende imod dem. Det er, som sagt, en Ordning, som, efter hvad jeg kan se, ikke stemmer med den almindelig europæiske, ikke stemmer med f. Ex. den Forsatningslov, som i Attenhundrede og Tredive og Fyrrerne stod som Idealet for konstitutionelle Forsatninger, nemlig den belgiske Forsatningslov af 1831, og heller ikke stemmer med andre Forsatningslove fra Trediveerne, f. Ex. den sachske af 4de September 1831. Dette skal jeg dog ikke gaa nærmere ind paa, hvorvel det er min Mening, at

det med Hensyn til saadanne Spørgsmaal af mere almindelig konstitutionel Karakter som Spørgsmaalet om Ministeransvarligheden, er af ikke ringe Betydning at se, hvorledes den almindelig europæiske Opfattelse deraf er, saaledes som denne Opfattelse finder sit Udtryk i de forskjellige Forsatninger i Marne fra 1830 til 1848 og 1849. Jeg bemærker udtrykkelig dette, fordi det forekommer mig, at den ærede Forslagsstiller i sit Indledningsforedrag udtrykte sig paa en noget anden Maade, nemlig som om han antog, at den almindelig europæiske Opfattelse, saaledes som den har gjort sig gjældende i de konstitutionelle Staters Forsatninger, ikke kunde have nogen væsentlig Betydning, maaste endog slet ingen, for Spørgsmaalet om, hvorledes vi hos os paatænkte at ordne det nævnte Forhold. Deri tror jeg, at den ærede Forslagsstiller har Urret. Jeg tror, at her bør netop almindelig konstitutionelle Grundsatninger gjøre sig gjældende og fortjene særlig at paaagtes. Jeg tror, at naar Kontratsignatur finder Sted saaledes som hos os efter den Regel, som navnlig findes i Grundlovens § 13, er Forholdet derved klart udtrykt at være dette, at man pointerer den individuelle Ansvarlighed i Modsætning til den solidariske eller kollektive Ansvarlighed. Jeg tror, at den Vej er den rigtige, som man vistnok er gaaet hos os, nemlig at lægge Ansaret der, hvor Medunderskrifterne ere. I saa Henseende forholder det sig rigtigt, som den ærede Forslagsstiller udtalte, at man har indført Kontratsignatur af Hensyn til, at man ikke vilde have, at der skulde gives noget Tilfælde, hvor det uansvarlige Statsoverhoved foretog en Handling vedrørende det Offentlige, uden at der forelaa en Medunderskrift af en Minister, som derved, o: ved selve Kontratsignaturen, paatog sig Ansvar for, hvad der skete, og med sit Ansvar dækkede det uansvarlige Statsoverhoved. Jeg tror, at den Maade, hvorpaa den ærede Forslagsstiller har søgt ved disse første 9 Paragrafer at give Regler for, hvem Ansaret paahviler, viser, i hvilken Grad det er bekvæmligt at give Regler for et saadant Tilfælde, naar man som sagt ikke stiller sig paa det Standpunkt, som efter min Mening er det korrekte, baade efter Sagens Natur og efter Grundlovens Bestemmelse, nemlig Standpunktet af Kontratsignatur. Jeg skal her tillige berøre forskjellige andre Omstændigheder, som efter min Mening gjøre, at Forslaget, som det foreligger, ikke egner sig til at blive til Lov i den Skikkelse, som det nu har. Jeg skal da navnlig bemærke, at der er forskjellige Uansvarligheder, som det forekommer mig, at den ærede Forslagsstiller har set bort fra. For at gjøre Ansvar gjældende paa den Maade, som Lovforslagets første Afsnit forudsætter, maatte man have lignende Bestemmelser — det behøvede ikke at være netop de samme — som dem jeg før citerede som gjældende i Norge, altsaa Bestemmelser,